

Billigare hushållstjänster kan ge fler jobb

Konjunkturinstitutet har analyserat de samhällsekonomiska effekterna av en skattelättnad för hushållsnära tjänster^{48, 49}. Analysen gäller de varaktiga effekterna av en skattelättnad och inte eventuella kortsiktiga konjunkturrella effekter. Regeländringarna utformas så att de offentliga finanserna inte påverkas på lång sikt. En sänkning av skatten för hushållstjänster finansieras genom minskade transfereringsutgifter och att skatten på övriga varor och tjänster förändras så pass mycket att effekten på de offentliga finanserna blir noll. Med reformen sker således en omfördelning av skatter.

Resultaten visar att en skattereduktion på 50 procent av arbetskostnaden för hushållsnära tjänster kan leda till en på lång sikt något högre sysselsättning på den vita marknaden.

Sysselsättningseffekter

På kort sikt kan konjunkturrella effekter av sänkt skatt för hushållsnära tjänster påverka sysselsättningen, men dessa är mindre relevanta vid en utvärdering av varaktiga regeländringar. På lång sikt ökar sysselsättningen på den vita marknaden av tre skäl:

- Svart arbete ersätts delvis med vitt arbete.
- Hushåll som köper mer hushållsnära tjänster ökar sitt arbetsutbud, vilket på lång sikt leder till motsvarande högre sysselsättning.
- Det blir en bättre matchning mellan arbetskraftsutbud och efterfrågan. Detta medför att personer som i annat fall skulle ha varit arbetslösa, studerat eller uppburit sjuk- eller aktivitetsersättning (f.d. förtidspension) får jobb i något högre utsträckning.

För att kvantifiera effekterna redovisas beräkningar för tre olika fall, ett *basfall*, ett sidofall med *mindre fördelaktiga effekter* samt ett sidofall med *mer fördelaktiga*

⁴⁸ De tjänster som avses är hushållsarbete och omvårdnad av barn i hemmet (t.ex. matlagning, städning, tvätt och barnpassning) samt skötsel av trädgård.

⁴⁹ Rapporten "Samhällsekonomiska effekter av skattelättnader för hushållsnära tjänster" publicerades den 28 juni i form av en Specialstudie. Studien finns att läsa och ladda ner på vår webbplats: www.konj.se.

ga effekter. Enligt dessa tre räkneexempel ökar sysselsättningen på den vita marknaden på lång sikt med 2 945–18 823 personer till följd av en skattereduktion för hushållsnära tjänster. Detta motsvarar 0,07–0,45 procent av sysselsättningen.

Beräkningarna är delvis baserade på den finska utvärderingen om skattereduktion för hushållsnära tjänster i Finland. Resultaten baseras dock på ett antal osäkra antaganden och bör därför ses som räkneexempel avseende möjliga effekter och inte som en uppskattning av de mest sannolika effekterna.

Offentligfinansiella effekter

Kravet på att den sammantagna effekten på de offentliga finanserna ska vara noll leder till olika förändringar av skatten på övriga varor och tjänster i de tre räkneexemplen. I *basfallet* blir skatten för övriga varor och tjänster oförändrad. Således behöver inte skattesänkningen för hushållsnära tjänster finansieras genom en högre skatt för övriga varor och tjänster. Detta beror dels på det positiva tillskottet av skatteinkomster från hushållsnära tjänster efter införd skattereduktion, dels på minskade transfereringsutgifter. När personer som är arbetslösa, studerar eller uppbär sjuk- eller aktivitetsersättning (eller arbetar på den svarta marknaden och samtidigt erhåller transfereringar) övergår till vitt marknadsarbete innebär detta utöver ökade skatteinkomster också minskade transfereringsutgifter i form av akassa, socialbidrag, studiebidrag, sjuk- eller aktivitetsersättning (före detta förtidspension) och AMU-bidrag⁵⁰. I *basfallet* finansieras minskningen av skatteinkomster från övriga varor och tjänster på 1 017 miljoner kronor, på grund av minskad konsumtion av dessa varor och tjänster, av en ökning av skatteinkomster från hushållsnära tjänster på 604 miljoner kronor och en minskning av transfereringar på 413 miljoner kronor (se tabell 39).

I sidofallet *mindre fördelaktiga effekter* skulle det krävas en skattehöjning för övriga varor och tjänster med 0,1 procentenheter (motsvarande 2 037 miljoner kronor), medan sidofallet *mer fördelaktiga effekter* i stället innebär en skattesänkning med 0,1 procent-

⁵⁰ AMU-bidrag motsvarar ersättningen för de personer som deltar i arbetsmarknadsåtgärder.

enheter (motsvarande 1 758 miljoner kronor) när skattereduktionen införs.⁵¹

Tabell 39 Offentligfinansiella effekter

Miljoner kronor

Effekter	Basfall	Mindre fördelaktiga	Mer fördelaktiga
Förändrade:			
Skatteinkomster	-413	-79	-815
Övriga varor och tjänster	-1 017	-646	-1 460
Hushållsnära tjänster	604	567	645
Transfereringsutgifter	-413	-79	-815

Källa: Konjunkturinstitutet.

Generellt sett är det svårt att uttala sig om hur skatteförändringar påverkar den samhällsekonomiska välfärden. En skattelättnad för hushållsnära tjänster ökar välfärden om vinsten i form av ökat marknadsarbete eller minskat svartarbete är tillräckligt stor för att uppväga snedvridningen mellan hushållsnära tjänster och övriga varor och tjänster. En skattelättnad för hushållsnära tjänster medför också ökade kostnader hos myndigheter och företag för administration och kontroll av systemet. Beräkningsresultaten i denna studie pekar dock på en välfärdshöjande effekt. I två av de tre undersökta fallen (*basfallet* och *mer fördelaktiga effekter*) ökar budgetmängden för varje individ eftersom skattesänkningen för hushållsnära tjänster inte behöver finansieras genom en högre skatt för övriga varor och tjänster. I sidofallet *mindre fördelaktiga effekter* är välfärdseffekten mera osäker eftersom skatten måste höjas för övriga varor och tjänster.

⁵¹ Skattesatsen (dvs. skattekiln inklusive mervärdesskatt och arbetsgivaravgifter) förändras således från 59,80 procent till 59,92 respektive 59,67 procent.